

УДК 332.024.2

А.В. ЧЕРЕП, О.С. ДІМІЯНОВА
Запорізький національний університет

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті уточнено сутність понять «інвестиційна стратегія», «інвестиційна привабливість підприємства». Визначено характерні особливості, види та етапи формування інвестиційної стратегії підприємства. Окреслено ряд сучасних перешкод для створення нормальної цілісної інвестиційної діяльності підприємства. Встановлено, що успіх підприємства більшою мірою залежить від того, наскільки правильно та обґрунтовано було сформовано стратегію для господарської та інвестиційної діяльності. Доведено, що стратегія потрібна для того, щоб забезпечувати нормальну роботу підприємства, стабільний фінансовий стан і максимізацію прибутку. Визначено, що розробка стратегії інвестування для підприємства пов'язана з різноманітними способами досягнення обраної цілі організації та вибором оптимальних методів здобуття своєї мети і є сутністю стратегії інвестування. Обґрунтовано той факт, що стратегія має здатність змінюватись, через перетворення вже наявних умов та ситуацій у зовнішньому середовищі, у зв'язку з чим, для оптимізації результативності запланованих цілей потрібно на них зважати. В деяких ситуаціях можуть трансформуватися і цілі організації, у такому випадку наявну стратегію інвестування підприємства потрібно цілком переглядати та переробляти, орієнтуючись на вже нові цілі. Тому, для запобігання таких казусів потрібно періодично проводити аналіз та уточнення стратегії інвестування, що вже існує. Такий процес рекомендовано здійснювати не рідше ніж раз на рік. Наведено правила та рекомендації щодо вибору та реалізації стратегії інвестування. Зазначено, що процедура інвестування відіграє суттєву роль для економіки кожної країни; значною мірою вказує на економічне зростання окремої держави, рівень безробіття і є необхідним елементом бази, на якій ґрунтується економічний розвиток суспільства. Доведено доцільність застосування ефективної стратегії інвестування, особливо у наші дні, коли відбувається розширення підприємств та розподіл власності.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна стратегія, підприємство.

А.В. ЧЕРЕП, А.С. ДИМИЯНОВА
Запорожский национальный университет

ФОРМИРОВАНИЕ СТРАТЕГИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье уточнено суть понятий «инвестиционная стратегия», «инвестиционная привлекательность предприятия». Определены характерные особенности, виды и этапы формирования инвестиционной стратегии предприятия. Определен ряд современных препятствий для создания нормальной целостной инвестиционной деятельности предприятия. Установлено, что успех предприятия в большей степени зависит от того, насколько правильно и обоснованно было сформировано стратегию для хозяйственной и инвестиционной деятельности. Доказано, что стратегия нужна для того, чтобы обеспечивать нормальную работу предприятия, стабильное финансовое состояние и максимизацию прибыли. Определено, что разработка стратегии инвестирования для предприятия связана с различными способами достижения выбранной цели организации и выбором оптимальных методов получения своей цели и является сущностью стратегии инвестирования. Обоснован тот факт, что стратегия способна меняться, через преобразования уже имеющихся условий и ситуаций во внешней среде, в связи с чем, для оптимизации результативности запланированных целей нужно на них обращать внимание. В некоторых ситуациях могут трансформироваться и цели организации, в таком случае имеющаяся стратегия инвестирования предприятия нужно полностью пересматривать и переделывать, ориентируясь на уже новые цели. Поэтому, для предотвращения таких казусов нужно периодически проводить анализ и уточнение стратегии инвестирования, которая уже существует. Такой процесс рекомендуется осуществлять не реже чем раз в год. Приведены правила и рекомендации по выбору и реализации стратегии инвестирования. Отмечено, что процедура инвестирования играет существенную роль для экономики каждой страны; в значительной степени указывает на экономический рост отдельного государства, уровень безработицы и является необходимым элементом базы, на которой основывается экономическое развитие общества. Доказана целесообразность применения эффективной стратегии инвестирования, особенно в наши дни, когда происходит расширение предприятий и распределение собственности.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная стратегия, предприятие.

A.V. CHEREP, O.S. DIMIANOVA
Zaporizhzhia National University

FORMATION OF THE INDUSTRIAL ENTERPRISE INVESTMENT STRATEGY

The article clarifies the essence of the concepts "investment strategy" and "enterprise investment attractiveness". The characteristic features, types and stages of development of enterprise investment strategy are determined. A number of modern obstacles for creating normal integral investment activity of the enterprise are outlined. It was established that the success of an enterprise depends greatly on the well-grounded and correctly formulated strategy for economic and investment activity. It was proved that the strategy is needed in order to promote the normal enterprise operation, a stable financial position and profit maximization. It was determined that the enterprise investment strategy development is associated with a variety of ways to achieve the chosen organization goal and the choice of the best methods for achieving this goal. The enterprise investment strategy development is also the essence of investment strategy. It was substantiated that the strategy can change through the transformation of conditions and situations existing in the external environment. It must be taken into account to optimize the efficiency of goals planned. In some situations the whole organization may also be transformed; in such cases the existing enterprise investment strategy needs to be fully revised and redeveloped focusing on new goals. Therefore, to prevent such incidents, it is necessary to analyze and clarify the existing investment strategy periodically. It is recommended to carry out such a process at least once a year. The rules and guidelines for choosing and implementing an investment strategy are given. It is noted that the investment procedure plays a significant role in the economy of each country; it indicates the economic growth of a certain state, unemployment rate and it is a necessary element of the basis of society economic development. The expediency of using an efficient investment strategy, especially in our days in presence of enterprise expansion and ownership, was proved.

Keywords: investment, investment strategy, enterprise.

Постановка проблеми

В наш час інвестиційна діяльність підприємств пов'язана не тільки з задоволенням наявних інвестиційних потреб організації, але і з прогнозуванням напрямків і форм інвестиційної діяльності у майбутньому. В умовах конкуренції підприємства змушені на основі аналізованих методологій реалізувати регулювання інвестиційною діяльністю, дієвим засобом якого є інвестиційна стратегія. Бездоганне управління підприємством неодмінно вимагає фундаментального аналізу, що дозволяє більш точно оцінити неясність обставини за допомогою сучасних кількісних методів вивчення. Завдяки цьому суттєво збільшується важливість і значення аналізу, основним сенсом якого є поєднання системного вивчення інвестицій підприємства з предметом оцінки величини фінансових ризиків і передбаченням ступеня прибутковості капіталу. Без високоефективної інвестиційної стратегії неможливо вирішити головні економічні проблеми підприємства. На жаль на сьогодні підприємствам характерне систематичне зниження інвестиційних операцій. Ось чому все більшої актуальності набуває питання розробки стратегії інвестування промислових підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Для нормального розвитку підприємства потрібно здійснювати інвестиції, що по суті і є головним чинником інвестиційної стратегії.

Особливу увагу цій темі приділили такі науковці як: І. Бланк [1], С. Єрохін [2], М. Мартиненко та Ігнат'єва І. [3], В. Федоренко [4], Н. Хрущ [5] та інші.

Мартиненко М. та Ігнат'єва І. обґрунтували інвестиційну стратегію за чотирма етапами, серед яких: виявлення потенційних проектів інвестування; визначення витрат і вигод, пов'язаних з реалізацією проекту; оцінювання 3 запропонованих проектів; складання бюджету інвестиційного проекту.

У працях І. Бланк та В. Федоренко також наявні етапи формування стратегії інвестування, які виражаються у проведенні аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища діяльності підприємства, визначенні стратегічних цілей інвестиційної діяльності та способів формування необхідних ресурсів, виборі стратегічних альтернатив інвестиційної діяльності, розробці відповідних організаційно-економічних заходів та оцінці результативності розробленої стратегії.

Хрущ Н. розглядає саме етапи доцільності реалізації обраної стратегії.

Також серед вітчизняних науковців значну увагу проблемам інвестування в своїх працях приділили , Т. Майорова [6], , А. Пересада [7], В. Грідосов [8], О. Данілов [9] та ін., які представили «інвестиційну стратегію» в якості «системи довгострокових цілей інвестиційної діяльності та внесені пропозиції щодо вибору найбільш ефективних шляхів їх досягнення».

Формулювання мети дослідження

Метою статті є обґрунтування доцільності формування та моделювання ефективної стратегії інвестування промислових підприємств та наведення методів її розробки.

Викладення основного матеріалу дослідження

Інвестиції - це найбільш вагомий і дефіцитний ресурс української економіки, тому що завдяки його використанню можна вдосконалити виробництво, покращити продукцію, збільшити кількість робочих місць тощо.

Важливо з'ясувати, яким чином краще розпорядитися наявними інвестиційними ресурсами, вибрати куди було б найкраще робити вклади. Разом з тим, як показує історія, в українській господарській практиці спостерігається недооцінка питань фінансового управління як в поточній роботі, так і при розробці довгострокових інвестиційних проектів. Поліпшення інвестиційного клімату є необхідним, але не є достатньою умовою для виконання завдання залучення інвесторів. Не менш важливе підвищення інвестиційної грамотності всіх суб'єктів бізнесу, перш за все ініціаторів інвестиційних пропозицій. З цією метою необхідно підвищити якість інвестиційних проектів, оцінювати ефективність за допомогою коректних методів оцінки, адаптованих до специфіки проекту, його оточення, умов перехідної української економіки. Виконання цих умов дозволить відібрати серед широкого спектру можливих інвестиційних заходів, якими володіє українське реальне виробництво, ті, які відповідають стратегіям і вимогам до ефективності для всіх учасників інвестиційного проекту. Коректна оцінка ефективності в умовах ризику - необхідний елемент як залучення, так і реалізації інвестицій в конкретний бізнес.

У січні–червні 2018р. підприємствами та організаціями за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 206,9 млрд. грн капітальних інвестицій, що на 26,5% більше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період 2017р.

Основним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 75,4% загального обсягу.

Вагомі частки капітальних інвестицій освоєно в машини, обладнання та інвентар і транспортні засоби – 48,1% усіх інвестицій, у будівлі та споруди – 40,0%.

На капітальний ремонт активів спрямовано 14,6 млрд. грн капітальних інвестицій (7,1% від загального обсягу) (рис. 1) [10].

Рис. 1. Індекс капітальних інвестицій [10]

Джерела формування інвестицій можуть бути різними (табл. 1) [10].

З наведених даних у вищевказаній таблиці видно, що найбільше у січні-червні 2018 року було використано саме власних коштів підприємств та організацій, що складає 75,4% до загального обсягу капітальних інвестицій.

У січні-червні 2018 року взагалі по Україні було використано 206893,6 млн. грн. капітальних інвестицій, у тому числі у Запорізькій області – 5978,1 млн. грн., у Дніпропетровській – 22099,9 млн. грн., у Київській – 14043,2 млн. грн., у Львівській – 9641,3 млн. грн., у Харківській – 8079,6 млн. грн., в Одеській – 8291,4 млн. грн., у Донецькій – 9690,6 млн. грн., у Луганській – 983,4 млн. грн. [10].

Нижче наведені данні, щодо капітальних інвестицій за видами промислової діяльності (табл. 2) [10].

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5	6
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин та устаткування	24, 25	8900,6	12,4	143,3	134,9
Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	26	492,6	0,7	153,8	104,4
Виробництво електричного устаткування	27	786,0	1,1	113,6	127,5
Виробництво машин та устаткування, не віднесених до інших угруповань	28	1592,3	2,2	136,4	108,3
Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	29, 30	2620,4	3,6	171,6	106,1
Виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин та устаткування	31-33	918,9	1,3	106,7	138,7
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	D	12584,9	17,6	124,4	83,2
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	E	931,4	1,3	115,0	124,0

У наступній таблиці наведені очікувані зміни (зростання, зниження (-)) обсягу капітальних інвестицій підприємств промисловості в наступному році порівняно з поточним роком (рівень витрат поточного року = 100%) (табл. 3) [10].

Таблиця 3

Очікувані зміни (зростання, зниження (-)) обсягу капітальних інвестицій підприємств промисловості [10]

Показники	Код за КВЕД-2010	2016	2017	2018	2019
		опитування у жовтні 2015р.	опитування у жовтні 2016р.	опитування у жовтні 2017р.	опитування у жовтні 2018р.
1	2	3	4	5	6
Промисловість ¹	B+C+D+E (крім 35.14, 35.23)	2	22	5	20
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	B	-6	89	16	17
Переробна промисловість	C	-2	-4	-10	-10
підприємства з кількістю найманих працівників					
до 49 осіб		-3	-1	-5	-22
від 50 до 249 осіб		-2	-4	-9	-32
від 250 до 499 осіб		-6	-4	-1	-25
500 осіб і більше		2	0	-3	-5
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	D (крім 35.14, 35.23)	18	8	33	75
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	E	-3	26	37	62
Основні промислові групи					
Товари проміжного споживання (крім добувної промисловості та розроблення кар'єрів)		3	-4	-16	-11

Продовження таблиці 3

1	2	3	4	5	6
Інвестиційні товари		-4	22	1	-16
Споживчі товари		-14	-6	-11	-19
Харчова промисловість та виробництво напоїв	10.1+10.2+ 10.3+ 10.4+10.5+ 10.7+ 10.8+11+1 2	-16	-4	-12	-20

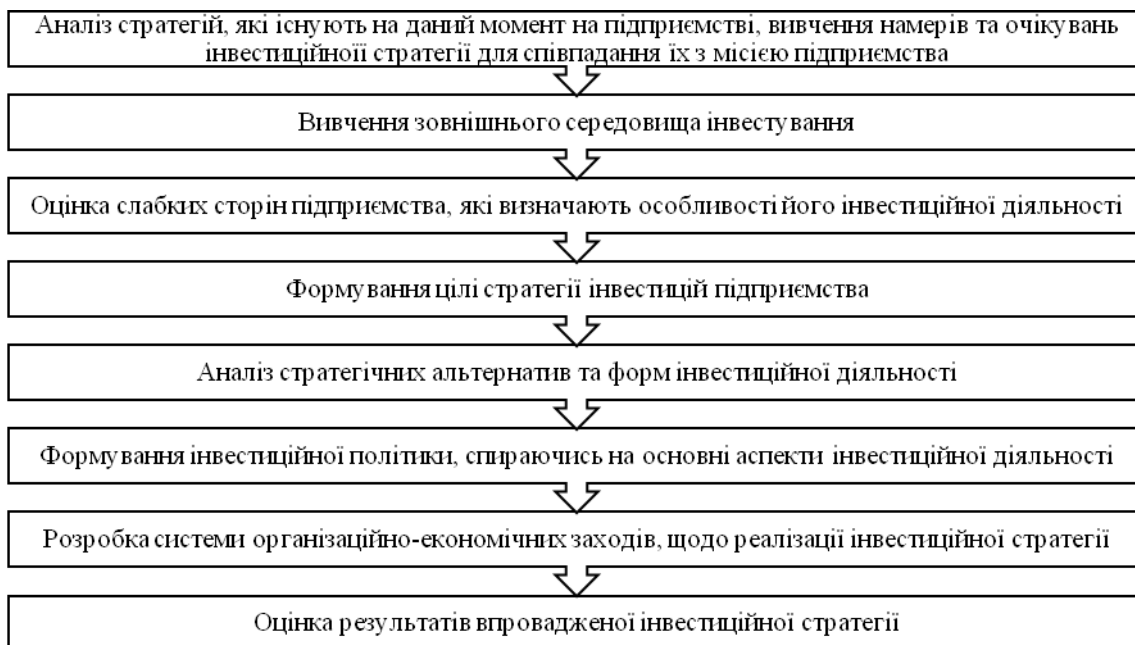
¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Інвестиції сприяють суттєвому розвитку підприємства і сприяють вирішенню таких завдань:

- а) за допомогою накопичених матеріальних та фінансових ресурсів розширити власну підприємницьку діяльність;
- б) придбання нових підприємств;
- в) опанування нових сфер бізнесу.

Інвестиційна стратегія – це створення системи довгострокових цілей інвестиційної діяльності і вибір того як краще її реалізувати. Для того щоб сформувати таку стратегію, потрібно залучити найкращих кваліфікованих працівників, які вкладуть у цей процес весь свій творчий потенціал. Уся складність полягає в тому, що потрібно постійно шукати, аналізувати, оцінювати різні варіанти інвестиційних рішень, які будуть найбільш підходити окремій компанії, її цілям та завданням.

Етапи інвестиційної стратегії наведено Хрущ Н. А. у рис. 2 [5].

**Рис. 2. Етапи створення стратегії інвестування
(розроблено автором за даними [5])**

Головними цілями стратегії інвестування, навіть не залежно від масштабу поставленої задачі та самого інвестора, є:

- а) досягнення фінансової стабільності
- б) зниження інвестиційних ризиків
- в) підтримання необхідного рівня ліквідності
- г) збільшення доходів від інвестицій
- д) підтримання необхідного темпу зростання
- е) вдосконалення поточної інвестиційної політики компанії
- ж) формування джерел для інвестицій
- і) розширення бізнесу.

Висновки

На даному етапі розвитку інвестиційна стратегія є одним із головних компонентів успішного і ефективного розвитку підприємства. Тобто вплив інвестиційної стратегії на розвиток підприємства буде складно переоцінити. Вона виявляє довгострокові цілі розвитку, встановлює конкретні завдання для їх реалізації, робить оцінку можливостей та перспектив організації, сприяє більш ефективному використанню її потенціалу, зважає на вплив різноманітних зовнішніх факторів, щодо інвестиційного середовища, у тому числі і на конкурентів. Існування інвестиційної стратегії безперечно полегшує діяльність підприємства та залучення уваги потенційних інвесторів до нього. При вкладенні грошей в той чи інший проект їх цікавить у першу чергу цілеспрямоване використання керівництвом підприємства інвестованих коштів.

Вихід з кризи та економічне зростання неможливі без впровадження суттєвих змін у вітчизняні підприємства. Промислові підприємства, будучи потужними двигунами інноваційного розвитку національної економіки, і мають зазнати цих суттєвих змін. Для того, щоб залишатися конкурентоспроможними підприємствам потрібно ефективні системи залучення та використання фінансових ресурсів з різних джерел, враховуючи всі рівні господарювання.

Ми вважаємо, що інвестиційна стратегія промислового підприємства є тим поєднанням заходів і положень, правильне складання і використання яких є однією із головних складових успіху підприємств. Якщо брати до уваги економіку всієї країни, то успіх більшості організацій залежить саме від цієї діяльності, тим самим підвищуючи конкурентоспроможність українських підприємств на світовому ринку.

Список використаної літератури

1. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс. / К.: Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. / 448с.
2. Єрохін С. А. Управління інноваційною діяльністю в економіці України: Колективна наукова монографія / за наук. ред. д.е.н., проф. С. А. Єрохін. /К.: національна академія управління, 2008. / 116 с.
3. Мартиненко М. М., Ігнат'єва І. А. Стратегічний менеджмент: Підручник. / К.: Каравела, 2006. / 320с.
4. Федоренко В. Г. Інвестиційний менеджмент: Навч. посібник. / К.: МАУП, 1999. / 184 с.
5. Хрущ Н. А. Стратегії компанії: механізми формування й адаптації в сучасному інвестиційному середовищі // Фінанси України. / 2008. / №8. / С. 45-52.
6. Майорова, Т. В. Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник / Т. В. Майорова. / К.: Центр навчальної літератури, 2004. / 376 с.
7. Пересада А. А.. Управління інвестиційним процесом. / К.: Лібра, 2002. / 472с.
8. Грідасов В. М. Інвестування: Навч. посіб. для студ. вузів / В. М. Грідасов, С. В. Кривченко, О. Є. Ісаєва. / Київ: ЦНЛ, 2004. / 164 с.
9. Данілов О. Д. Інвестування: навч. посіб. / О. Д. Данілов, Г. М. Івашина, О. Г. Чумаченко. / К.: Видавничий дім "Комп'ютер-прес", 2001. - 362 с.
10. Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua> (дата звернення 15.11.2018)